

شکاف در جهان اسلام

سید احمد زرهانی

خط مشی انبیا ایجاد اتحاد بین مؤمنان و حرکت به سوی تأسیس امت واحده بوده است. وارثان انبیا یعنی علمای دین، مصلحان و متفکران اسلامی همین راه را پیموده‌اند و در دو قرن اخیر با هوشمندی دست رد بر سینه اجانب تفرقه‌انگیز زده‌اند و ملل اسلامی را به «اعتصام بحبل الله» فراخوانده‌اند. اکنون جهان اسلام شاهد حوادث تأسف‌آوری است. تعدادی از مسلمانان از مدار منطق و عقلانیت خارج شده‌اند و برخلاف موازین قرآن و سنت، دست به برادرکشی و انهدام همدیگر می‌زنند.

در این شرایط خطیر، سه حادثه به طور هم‌زمان اتفاق می‌افتد:

۱. اسرائیل متجاوز خانه و کاشانه اهل فلسطین را با خاک یکسان می‌کند و هر روز بر ویرانه‌های آنها شهرک می‌سازد و جوانان مسلمان را به قتلگاه می‌کشاند.
۲. هواپیماهای بدون سرنشین استکبار جهانی، آتش مرگ بر سر مسلمانان بی‌دفاع در جای جای جهان اسلام می‌ریزند و زمین و آسمان را به جهنم تبدیل می‌کنند.
۳. مسلمانان خشمگین دست به کشتار همدیگر می‌زنند.

صد افسوس که این ادبار سه جانبه در زمانی رخ می‌دهد که جهان اسلام نفس بیداری اسلامی می‌کشد و می‌خواهد با بازگشت به قرآن و احیای تفکر دینی، براساس فقهات اسلامی، حکومت بسازد و در سایه استقلال به ساختن آینده خود بپردازد.

هر روز یکی از کشورهای اسلامی در معرض ناآرامی قرار می‌گیرد. مردم برای رهایی از چنگال استبداد و استعمار به میدان می‌آیند، ولی گروهی از نخبگان سیاسی و دینی، در کمند تفرقه می‌افتند و چراغ سبز سازش به روی غرب روشن می‌کنند و فضای سیاسی و اجتماعی را مکدر و مبهم می‌سازند.

در این چرخه خطرناک، سکوت و تأیید برجستگان مسلمان، کاری نامیمون و ناامید کننده است و با معیارهای دینی مغایرت دارد. قرآن با صراحت می‌فرماید: «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً

فَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ»^۱.

آیا مسلمانان حق دارند برخلاف دستور قرآن، به جای تألیف قلوب به ساختن حفره آتش بپردازند و همدیگر را بی رحمانه قلع و قمع کنند؟ قرآن مجید با روشنی می‌فرماید: «وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ»^۲. آیا سرانجام تفرقه و اختلاف چیزی جز عذاب عظیم خواهد بود؟ راستی ما به کجا می‌رویم و چرا بر وفق آیه شریفه «وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»^۳، عالمان ژرف‌اندیش و مصلحان و متفکران اسلامی به امر به معروف و نهی از منکر نمی‌پردازند و با صدای رسا این کشتارها را محکوم نمی‌کنند؟ روز قیامت در محکمه عدل الهی چه پاسخی داریم؟ در روزی که چهره‌هایی سفید و چهره‌هایی سیاه می‌شوند، چهره‌های برادرکشان بی‌رحم چه رنگی می‌شود و «احکم الحاکمین» با آنان چگونه رفتار خواهد کرد؟ شگفتنا این چه درد سنگینی است که دشمن از بالا می‌کشد و دوست از پایین؟! کسی هم به فکر تغییر در این نامعادله نیست و هر روز ابعاد فاجعه وسیع‌تر می‌شود. جای آن است که مسلمانان به خود آیند و دری به سوی افق وحدت گشایند و در کنار پیامبر اعظم (ص) قرار گیرند. جامه چرکین تفرقه را از تن بیرون کنند و خلعت «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ»^۴ را بپوشند و امت واحده را به ارمغان آورند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. آل عمران، ۱۰۳.

۲. آل عمران، ۱۰۵.

۳. آل عمران، ۱۰۴.

۴. فتح، ۲۹.